Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 72 (17795) | 1988 оной мартын 27, воскресени | Сэн 3 мүн.

ОРОНОЙ ХҮГЖЭЛТЫЕ БОДОТО ТОДОРХОЙ ХЭРЭГҮҮДЭЭР ХУРДАДХАХА

КОЛХОЗНИГУУДАЙ БҮХЭСОЮЗНА ДҮРБЭДЭХИ СЪЕЗД

Мартын 24-нэй үдын хойто тээхи заседани дээрэ СССР-эй Госагропромой түрүүлэгшэ В. С. Мураховский үгэ хэлэһэн байна.

Үйлэдбэриие хүгжөөхын тула таарамжатай эрхэ байдалые хангалтагүйгөөр хэрэглэдэг районуудые ороной Госагропромой түрүүлэгшэ нэрлэбэ. Жэшээлбэл, Казахай ССР-эй, Баруун, Зүүн Сибириин ажахыннуудта малай ашаг шэмэ бага, Поволжиин районуудта ороо үйлэдбэрилгэ дутуу дунданнуудтай. Украинын таряашад арга боломжонуудтаа хүрэхэгүйгөөр хүдэлдэг.

Хүдөө ажахын шэнэ машинануудай шанар муу гэжэ элидхэл соо, делегадуудай хэлэһэн үгэнүүд соо зүбөөр шүүмжэлэгдээ гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Агропромышленна комплексдо ажахын гүйсэд тоосоо ба өөһэдынгөө мүнгөөр өөһэдыгөө хангаха гурим нэбтэрүүлхэ хүдэлмэри шэнжэлхэ зуураа, экономическа онол аргануудые болон урмашуулганууды бодомжотойгоор хэрэглэхэ шухала гэжэ ороной Госагропромой түрүүлэгшэ анхаралаа хандуулһан байна. Адли бэшэ эрхэ байдалда хүдэлдэг ажахынуудта экономическа адли арга боломжонуудые байгуулхын тула түбэй экономическа албан зургаануудтай хамта Госагропром ехэ хүдэлмэри хэхэ болоно.

Таряан ажалай ба мал ажалай түрүүшүүл гэжэ тоолгодогшодой дүй дүршэл ороной бүхы ажахынуудта шудалан хэрэглэгдэхэ ёһотой. Кадрнуудай һуралсал үйлэдбэриин таһаршагүй хубинь болохо эзргэтэй. Колхозуудай түрүүлэгшэнэрые бэлдэхэ, тэдэнэртэ шэнэ бэлэдхэл өггохо колхозно үйлэдбэриин эмхидхэлшэдэй бүхэсоюзна һургуули байгуулха тухай СССР-эй Госагропром ба Колхозуудай Союзна совет бодожо үзэхэ байна.

Колхозуудай социально-экономическа ба хуулиин талаар байдалда болоһон горитой хубилалтануд СССР-тэхи Кооперацы тухай Хуулиин проект ба Жэшээтэ Устав соо тодорхойгоор харуулагдаа гэжэ үгэ хэлэгшэ хэлэбэ.

Республикымнай бүхы ажахынуудта колхозой Жэшээтэ Уставай болон СССР-тэхи Кооперацы тухай Хуулиин проектнүүдэй гол бодолнууд анхаралтайгаар хараха үзэгдөө, шэнжэлэгдээ һэн гэжэ Молдавиин ССР-эй Бричанска районой «Пограничник» колхозой түрүүлэгшэ **В. В. Бурдужан** хэлэбэ. Илангаяа демократи, бэеэ даанхай байдал, олондо мэдээсэлые үргэдхэлгэтэй, өөһэдынгөө мүнгөөр өөһэдыгөө хангаха, гаргашаяа хэрүүлха гуримда оролготой холбоотой бодолнуудые манай ажалшад гол түлэб һайшаан дэмжээ һэн.

Манай Молдавида арба гаран жэлэй саана зарим ургамалнууд, илангаяа кукуруза эршэмтэй технологёор тариг-дажа эхилһэн юм гэжэ тэрэ үгэеэ ургэлжэлүүлбэ. Тезд республика дотор энэ хэрэг ургэнөөр нэбтэрүүлэгдээгүй байгаа.

Байгша табан жэлэй эхинһээ энэ асуудалые шиидхэхэ зорилго табигданхай. Мүнөө манай ажахынуудта олонхи һалбаринууд хамтын подрядаар ажаллана. Гахайн, малай ба шубуунай мяха үйлэдбэрилхэ талаар ажахынууд хоорондын комплекснууд республикын район бүхэндэ хүдэлдэг. Болбосоруулгын һалбаринуудтай холбоо барисаан тогтоогдонхой.

Хүдөөгэй социальна хүгжэлтэтэй, республика доторхи экологическа байдалтай, холбоотой асуудалнууд дээрэ үгэ хэлэгшэ үгынгөө түгэсхэлдэ тогтобо. Шэнэ техникэ, ургамалнуудые хамгаалха түрүү технологи ба зүйлнүүдые удаанаар зохёожо нэбтэрүүлнэ гэжэ машина бүтээгшэдэй, химигүүдэй болон биологуудай нэрээр хэдэн ажаглалтануудые хэһэн байна.

Ленинскэ кооперативна хүдэлөөнэй үндэнэ һуури дээрэ байгуулагдаһан колхозой байгуулалта үе сагаар шалгагдаа, булюу һайн байһанаа батадхаа гэжэ Краснодарска хизаарай Павловска районой «За мир и труд» колхозой түрүүлэгшэ **А. А. Завтородний** хэлэбэ. Колхозно хүдэлөөнэй бүхы түүхэдэ газар хахалагша хүдөөдэ гол хүн байһан юм гэжэ тэрэ һануулба. Гэбэшье һүүлэй жэлнүүдтэ газар хахалагшын мэргэжэл хэрэглэгдэхээ болижо байнхай. Хүдэлмэриин сагай 30—40 процентые механизатор техникэ заһабарилгада зорюулдаг. Иимэ байдал механизаторнуудай ажалые һонигүй болгоно. Хүдөөгэй техническэ мэргэжэлэй училищинууд механизаторнуудай кадрнуудые үшөөл һуралаар бэлдэнэ.

Хорёод шахуу жэлэй саана баталан абтаһан, мүнөө хүсэндөө байһан колхозой устав проектые бэлдэхэ үедэ үндэһэ һуури болгогдоһониинь тэрэнэй гол дутагдал болоно гэжэ үгэ хэлэгшэ тоолоно. Колхозой мүнөөнэй устав соо ажалша коллективүүдэй ажабайдалай ба ажал ябуулгын программа харуулагдаха зэргэтэй. Коллективтэ журам муудуулдаг, ажал хэхэ дурагүй хүнүүдһээ сүлөөрхэ гэнэбди.

Орон дотор үргэнөөр дэлгэрһэн хубилган шэнэдхэхэ хэрэг манай ажахын бүхы һалбаринуудта мэдэрэгдэнэ, гэжэ Ростовско областиин Зерноградска районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **Б. А. Зинченко** хэлэбэ.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин ургалтые һаатуулдаг шиидхэгдээгүй асуудалнууд дээрэ үгэ хэлэгшэ тогтобо. Тэрэнэй һанамжын ёһоор, хүдөө нютагуудые техникээр хангалга эгээл ехэ дутагдалнуудай нэгэниинь болоно. Областиин полинуудэ дээрэ «Дон-1500» түхэлэй һайн, бүтээсэ ехэтэй комбайнууд хүдэлдэг. Гэбэшье һүүлэй үедэ колхозууд эдэ комбайнуудые худалдажа абахаяа арсана. Ушарынь гэбэл, тэдэнэр үргэн абасатай жаткануудаар, элдэб ургамалнуудые хуряаха түхеэрэлгэнүүдээр хангадагүй юм.

Техникэ хангаха асуудал колхозой түрүүлэгшын һанаае зобооно. Һүүлэй хоёр жэлдэ хүдөө ажахын эмхи зургаанууд түлишөөр, запчастнуудаар, резинээр муугаар хангагдана. Агропром эдэ асуудалнууд тушаа бодожо үзэхэ ёһотой.

Колхозуудай ажалшад ажаһуудалай талаар муугаар хангагдана. Тобшолон хэлэбэл, газификаторнууд хүдөөгэй районуудые орхёод гарадаг зандаа. Хүдөө нютагуудые электрижүүлгэдэ үндэнэ баримтагүй хизаарлалт а н у у д үсөөн бэшэ.

«Путь коммунизма» колхоз — Арменийн түрүү ажахынуудай нэгэниинь мүн. **Л. П. Веранян** тэрэниие арбан гурбан жэл толгойлно. Һүүлэй арбан жэлдэ эндэ хүдөө ажахын бүхы янзын продукци үйлэдбэрилгэ ба гүрэндэ худалдалга гурбанай нэгэ хубиһаа үлүүгээр ехэ болоо гэжэ тэрэ мэдэсэбэ. Һү һаали эрид дээшэлһэн байна. Үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлгэдэ ажал эмхидхэхэ подрядна арга ехэ үүргэ дүүргэһэн байгаа.

Мүнөөнэй эрхэ байдалда ажахын материально-техническэ үндэнэ һуурие бүри һайжаруулха, гэр байра, социально-соёлой ба ажаһуудалай хэрэглэмжын объектнүүдые олоор бариха хэрэгтэй гэжэ тэрэ тоолоно. Имагтал иимэ хандалга колхозые түрүүшүүлэй тоодо оруулха арга олгохо.

Хүдөө ажахын техникын шанарынь муу, запчастнуудай ба барилгын материалнуудай талаар бэрхшээлнүүд бии гэжэ ажахын хүтэлбэрилэгшэ һанаа зобонгёор хэдэнэ. Шалгалтын комиссинуудай хойно хойноһоо ерэдэг байхадань, дура гутахаар гэжэ тэмдэглэбэ.

КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүдые нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын, Бүхэсоюзна XIX партийна конференцие ажалай үндэр дүнгүүдээр туйлахын тула колхозно таряашад бүхы юумэ хэхэ байха гэжэ хүдөөгэй ажалшадай зүгһөө үгэ хэлэгшэ найдуулаа.

Ашхабадска областиин Гяурска районой «Совет Туркменистаны» колхозой түрүүлэгшэ, Туркменийн ССР-эй Колхозуудай советэй түрүүлэгшэ Социалис Ажалай Герой **М. Сопыев** үгэ хэлэхэдэ, республикын ажахынууд экономическа талаараа ондо ондоо байдалтай гэбэ. Олон миллион түхэриг олзо оршо абадаг колхозуудай хажуугаар гарзатай, ашаг олзо багатай ажахынуудшье бии. Колхозууд Гүрэнэй банкһаа урьһаламжа аба абаһаар, ехэ үри шэридэ ороно.

Колхознигуудай республиканска съезд дээрэ колхозой Жэшээтэ Уставай проект бүхы талаһаа хаража үзэгдөө һэн гэжэ делегат мэдээсэбэ. Тэрэнэй һанамжын ёһоор, хэлсээнүүдые сахихын түлөө али али талын экономическа харюусалгые шангадхаха саг ерээ. Харюусалгагүй, эзэн буса байһанһаа боложо, тэдэ хэлсээнүүд дүүргэгдэдэгүй, тиигэжэ ехэ гээлтэ хоролтодо хүргэдэг.

ВСРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, Хүдөө ажахын үйлэдбэриин кооперативуудай бүхэвенгриин соведэй түрүүлэгшэ **И. Сабо**, Кубын Жэжэ таряашадай национальна нэгэдэлэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо **Луис Гонсалес Акоста**, Финляндиин Хүдөөгэй эзэдэй түбэй соведэй түрүүлэгшэ **Х. Халависто**, МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, хүдөө ажахын ба эдэс хоолой промышленностиин министр **Ш. Гунгадорж** съездын делегадуудта халуунаар үгтагдажа, амаршалгын үгэ хэлэбэ.

• • •

Колхознигуудай бүхэсоюзна дүрбэдэхи с ъ е з д манай обществын революционно хубилалтануудай түүхэ бэшэгтэ орохо байха. Экономическа залан сэхэ реформын, КПСС-эй хүтэлбэри доро бэлүүлэгдэжэ байгаа ехэ туйлалтануудай шэнжээр тэрэ нэбтэрэнхэй байгаа.

Обществын ажабайдалдахи ехэ хубилалтануудые бодото тодорхой хэрэгүүдээр хурдадхахаар сүм шиидэнхэй, хүдэлмэриин тодорхой программатай болоод, олон үндэнэ яһанай совет таряашадай бүрин этигэмжэтэ түлөөлэгшэд — съездын делегадуд нютагаа бусахань.

Социалис экономикын таһаршагүй хубинь болохо колхозууд, хүгжэлтынгөө шэнэ, үнэхөөрөө түүхэтэ шатада батаар орожо байнхай. Мүнөөнэй техникын үндэнэ һуури бэй органууд болон албан зургаануудай зүгһөө нүлөө ехэтэй туһаламжа хэрэгтэй.

Техникын, барилгын материалнуудай, проектнэ хүдэлмэриин үнэ сэнгүүдэй дээшэлжэ байһаниинь хүдөөгэй ажалшадай һанаае зобоодог. Жэшээнь, малай байра бариха-да, ехэ үнэтэй сэнтэй болоно. Тэрэниие барюулхын тула ажахы обоо хубөө орооһо гүрэндэ худалдаха баатай. Али бүхы юумые шэнэдхэн байгуулхада, хүтэлбэриин аппарат хэтэрхэй ехэ болоһон зандаа. Гүрэн түрын ехэ мүнгэ зөөри гаргажа бэлдэһэн эрхим бэрхэ хүдэлмэрилэгшэд тэрээндэ абтадаг.

Өөһэдынгөө мүнгөөр өөһэдыгөө хангаха гуримда ажахынуудые оруулха асуудалнуудта үгэ хэлэгшэ ехэ анхаралаа хандуулаа.

Удаань Тернопольско областиин «Прапор Ленина» колхозой түрүүлэгшэ **А. М. Щепановский** үгэ хэлээ. Зохёохы ёһоор ажаллахыемнай парти бидэнэрһээ хүлеэнэ гэһэн тобшолол съезд дээрэ хэбэб, гэжэ тэрэ онсолбо. Манай урда табигдаһан зорилгонуудые шиидхэхэ замуудые бэдэржэ олохо, бодохо гээшэ манай зорилго болоно.

Съезд дээрэ албан хойрог ябадал тухай нилээн хэлэгдээ. Мандашье тиимэ юумэн үзэгдэдэг. Тиибэ яабашье бидэ өөһэдынгөө хүсөөр олон барилга хээбди, тэрэ тоодо барилгын бааза байгуулаабди. Хирпиисын завод барижа, бүсад үйлэдбэри байгуулжа, тэдэнэй үндэһэ һуури дээрэ гэр байра, социально-соёлой болон ажаһуудалай барилганууды хэһэн байнабди. Хамһабариин үйлэдбэри хүгжөөнэбди. Мүнөө ажахыдамнай хамһабариин 14 предприяти ба цех хүдэлнэ.

Дээдын зургаануд бидэниие олон үшарта дэмжэдэггүй гээд нюуһанай хэрэггүй. Тобшолон хэлэбэл, республикын агропром шиидхэхээр болоһон асуудалнуудые удаанаар шиидхэнэ. Болбосоруулгын һалбари горитой гээгдэлдэ ороной. Харин колхознигуудай арай гэжэ үйлэдбэрилһэн продукци тэрээнгүйгөөр хосорно бшуу.

Эрдэмтэд олон, тезд түрүү технологи хилын саанаһаа худалдажа абаха эзргэтэй болоноби гээд, эрдэмтэдэй нэрээр шүүмжэлэл хэлэгдэбэ. Ашатай туһатай зүбшэл заабаринуудые мүнөөнэй номуудта олохонь хэсүү, харин хорин жэлэй саада тээ хэблэгдэһэн Д. Прянишниковай гурбан боти ном соо бэдэрбэл дээрэ.

(Эхин. Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта).

ССР-эй ОБКОМДО

...болон арадай ажабайдалда политическэ ехэ ...болохо Бүхэсоюзна XIX партийна конференцидэ ...адаа арбан хоёрдохи табан жэлэй түсэбтэ даабаа-...ажалтатайгаар бэелүүлгэдэ шухала шата болохо ...партийн обкомой бюро тэмдэглээ. Промышленна ...барилгын, транспортын, хэлхеэ холбооной болон ...шленна комплексын предприятинуудай ажахы эрхэ...ны гуримда, ажахын тоосоондо, өөһэдыгөө ...олоһон мүнгэ зөөреэр хангаха гуримда оролго ...олгэрүүлхэ үргэн арга боломжонуудые олгоно. ...кымнай ажалша олон коллективүүд, үйлэдбэ...нүүл партийна конференциие ажалай эрхим бэ...гтахын тула дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялга...ыг байна. Жэшээлхэдэ, республикымнай аг...ина комплексын хүдэлмэрилэгшэд мал ...ахитнуудые худалдаха байгша оной хахад жэлэй ...ренциин нээгдэхэ удэр болотор дүүргэхэ социа...ба. Кабанскын районой Закалтусай, Колесов...районой Булагай, Тарбагатайн, Иволгын райо...ааалиин фермэнүүд энэ табан жэлэй дүүргэхэ уялганууды абанхай.

...кымнай зарим промышленна предприятинууд ...лэдбэрилхэ хахад жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь ...ренциин нээгдэхэ удэр дүүргэхээр хараалан...леспромхозой, Онохойн, Баргажанай модо...алуудай түрүү бригадануд энэ табан жэлэй ...й түсэб дүүргэхэ байһанаа мэдүүлбэ. Тиихэдэ ...бъединениинэ зүйлнүүдэй завод, Сэлэнгын ЦКК, ...ат, прибор бүтээлгын нэгэдэл болон бусад кол...аарим нэгэ продукци гаргаха даабарияа холо...хараалан...

...гэр байра ашаглалгада оруулха талаар байгша ...ад жэлэй түсэб барилгашад дүүргэхэ байна. ...осстранстрой» трестын коллектив Уоян-Анкара-...ымэр харгы, «Жилгражданстрой» трест Улаан-Удэ...ушаага юм. «ЗапБАМстроймеханизация» тре...136, 135 оньһожоруулагдамал колоннонуудай хү...ны барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин энэ табан ...жэлэй түсэб дүүргэхэ уялга абаа.

...ной XIX партийна конференциие нэрэтэй соло...ойгоо талаар дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялганууд...ыг түрүү коллективэй болон үйлэдбэриин түрүүшүүл...ыг республикын ажалшадай политическэ мэ...ыг, түбиланн шэнэдхэлгын үедэ партиин социально-...ыг политикые бэелүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаа...ыг харуулна гээд КПСС-эй обкомой бюрогой аба...ыг соо тэмдэглэгдэнэ.

...конференциие нэрэтэй солотойгоор угтаха гэ...ыг ...ыг энэ хүдэлөөе улам үргэдхэхэ талаар ...ыг коллективүүдтэ эмхидхэлэй, нийтэ-агитационно хүдэл...ыг ...ыг ябуулхыень, КПСС-эй горкомууд, райкомууд, ...ыг ...ыг организациинууд, совет, профсоюзай болон ...ыг ...ыг органууды, республикын предприяти, органи...ыг ...ыг эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдые КПСС-эй ...ыг ...ыг уялгалбэ.

...ыг ...ыг предприяти (нэгэдэл) тухай СССР-эй Хуулитай ...ыг ...ыг экономическа залан сэхэ реформотой, нийтын ...ыг ...ыг демократи үргэдхэлгэтэй нягта холбоотойгоор ...ыг ...ыг түсөөр эмхидхэлгые нарижуулан һайжаруулха ...ыг ...ыг Социалис уялганууды ажалша коллективүүд һайн ...ыг ...ыг ёһотой. Предприяти, цех, участок болон бри...ыг ...ыг коллективүүдые эсэсэй һайн үрэ дүн туйлаха, ...ыг ...ыг зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэ шэглүүлхэ гээ...ыг ...ыг

...ыг ...ыг конференциин хүндэлэлдэ абаһан социалис уялганууд...ыг ...ыг даабаринуудые ...ыг ...ыг ...ыг

ОРОНОЙ ХҮГЖЭЛТЫЕ БОДОТО ТОДОРХОЙ ХЭРЭГҮҮДЭЭР ХУРДАДХА

[Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта].

Хорин жэл болоод бэшэ, харин табан жэл болоод иимэрхүү съезднүүдые үнгэргэхэ хэрэгтэй гэжэ үгэ хэлэгшэ һанамжаараа хэлэбэ.

Ороной ажаһайдалда эхилһэн хубилалтануудые гансашье би бэшэ, мүн намтай сугтаа хүдэлдэг бүхы хүнүүд сүм дэмжэнэ,— гээд Амарай областиин Константиновска районой «Вперед к коммунизму» колхозой түрүүлэгшэ **П. А. Воропаев** хэлэбэ. Дүрбэдэхи табан жэл удаагуур колхоз ажахын тоосооной гуримаар хүдэлжэ байнхай, жэл бүри 50 гаран процент ашаг олзо түйлагдадаг.

Бидэ ажахыгаа ашаг үрэтэйгөөр эрхилхые оролдонобди, тээд арга боломжонуудайнгаа хахад хубиисаньшье хэрэглэжэ шаданагүйбди гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ.

Мүнөө дээрээ хүнүүдые хүдөө нютагуудта үлөөжэ шаданагүйбди. Кадрнууд дуталдана, өхээр һэлгэнэ. Социально-һуудан байдалай эрхэ байдал һананда хүрэнэгүй гэжэ хүнүүд шалгаг баридаг. Бидэ иимэ эрхэ байдал байгуулжа шаданагүйбди гэжэ тэрэ хэлэбэ. Областиин хүсөөр хүдөөгэй социальна хүгжэлтын асуудалнуудые шиидхэхэр бэшэ гэжэ үгэ хэлэгшэ тоолоно. Госагропромой ба правительствын зүгһөө өхэ туһаламжа хэрэгтэй.

Хүдөө нютагуудта гэр байра барихын тула хото городуудай хүнүүдые хабаадуулха туһай съездын трибуна дээрэһээ зэдэлһэн дурадхалые үгэ хэлэгшэ дэмжэбэ.

Тэрэнэй һанамжын ёһоор, колхозуудтахи түсөблэлгын, тоо бүридхэлгын ба тоосооной гуримые бүри сомор болгохо, агропромой хүтэлбэриин аппарадые хороохо хэрэгтэй. Тиихэдээ хангалгын албанда болгоомжотойгоор хандахаа.

Эндэ хэлэгдэһэн заһабаринууд ба дурадхалнуудые хараада абажа, СССР-тэхи Кооперацы туһай хуулиие, колхозой Жэшээтэ Уставые батаһые нютагайнгаа хүн зоной үмэнэһөө колхозой түрүүлэгшэ дурадхаба.

Эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэридэ зүб шүүмжэлэл хэгдээ гэжэ Центросоюзай правленийн түрүүлэгшэ **П. С. Федирко** хэлэбэ. Дээрэһээ үгтэһэн заабаряар кооператорнууд олон жэлнүүдтэ хүдэлжэ һураа. Ёһотой кооперативна гол ёһонууд гэжэ тоологдодог эдэбхи үүсхэл, шуран бэрхэ байха эрилтэ урдань табигдадаггүй һэн.

Хубиин хамһабарин ажахынуудта продукци бэлэдхэлгые ба болбосоруулгые эмхидхэхэ шухала хэрэгтэ колхоз, совхозуудтай харилсаа холбоо үргэдхэхэ хэрэгтэй гэжэ тэрэ хэлэбэ. Продукци үйлэдбэрилгэ, эдэшэлүүлхын тулада холимол тэжээл, хүдөө ажахын зэр зэмсэг, хүнүүдэй өхээр хэрэглэдэг промышленна эд бараа худалдаха гээшэ өхэ удха шанартай.

Бэлэдхэлэй пунктнуудые хүн зондо ойро дүтэ болгохо талаар кооперациин эмхи зургаануud хүдэлжэ байнхай. Хүдөө ажахын нөөсөнүүдые гансал хэрэглэхэ бэшэ, харин болбосоруулагдаһан эдеэ хоолой зүйлнүүдые нютаг дээрээ худалдажа абаха арга. боломжо хүдөөгэй хүн зондо олгохо хэрэгтэй.

Ороной олохон районуудта энэ хэрэг дэмжэгдэдэг. Жэшээлбэл, Молдавида колхоз, совхозуудтай хамта байгша табан жэлэй дүүрэтэр энэ зорилгоор 535 байра түлбэритэйгөөр гү, али урьһаламжын гуримаар хубаарилха гэжэ эд хэрэглэгшэдэй кооперациин эмхи зургаануud харааланхай. Белоруссида, Казахстанда, Краснодарска ба Ставропольско хизаарнуудта, Омско областьдо нимэрхүү предприятинууд байгуулагдана.

Пермскэ областиин Коми-Пермяцка автономито округой Белоевско дунда һургуулиин директор **А. А. Зырянов** үгэ абана. Ороохо ургуулха гээшэ хүшэр хүндэ гэжэ мэдээжэ, гэбшье эрхэтэниие хүмүүжүүлхэ, түрэл газар дайдадаа дуратайгаар, таряанай ажалые хүндэлдэг байхаар ургажа ябаа залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ гээшэ баһал орёо хүшэр юм, гэжэ тэрэ хэлэбэ. Үхибүүдые ажал хэжэ һургаха хүдэлмэри хайшан гэжэ эмхидхэгдэхэ ёһотойб гэжэ тэрэ һанамжаяа хэлээ.

Колхозой түрүүлэгшын хэр болбосорһон ба ушар ёһо мэдэхэ байһанһаа, һургуулиин асуудалнуудые шиидхэхэ дуратай гү, али дурагүй байһанһаа һургуулиин ажаһайдал дулдыдаха ёһогүй, гэжэ тэрэ хэлэбэ. Һургуули хадаа ажахын бодото нэгэ һалбаринь болохо эзэргэтэй. Дүй дүршэлтэй мэргэжэлтэдэй хүтэлбэри доро хүдөө ажахын хүдэлмэриин практика гарахадань һурагшадай үйлэдбэриин бригадануудта шухала эрхэ байдал байгуулха, ажахыгаа бодомжотойгоор эрхилхэ, ажахын тоосоо ба бригадна подряд, өөһэдынгөө мүнгөөр өөһэдыгөө хангаха, гаргашаяа харюулха гурим тухай эрдэм мэдэсэ үхибүүдтэ олгохо хэрэгтэй.

Съезд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ байһан колхозой Устав соо энэниие һайжаруулжа бэшэхээр.

КПСС-эй ЦК-гай февралиин (1988 он) Пленум бүхы олониитын анхаралые һургуулила хандуулаа гээшэ, гэжэ үгэ хэлэгшэ онсолон зааба. Арадэй гэгээрэлые нарижуулан һайжаруулха замууд зүбшэн хэлсэгдэнэ, манай һургуули юундэ муудажа эхилээб гэһэн асуудалда харюу бэдэрнэ. Мүнөөдэрэй, революционно хубилган шэнэдхэлгын эрилтэнүүдтэ һургуулиин ажаһайдалай харюусадаг байхаар багшанарай коллективүүдтэ зохёохы оршон байдал байгуулхын тула булта оролдохо эзэргэтэйбди.

Москва шадарай ажахынуудта хүдэлмэриин ямаршьеб онсо, булюу һайн эрхэ байдал байгуулагданхай гэжэ хүнүүд һанадаг. Тээд тиимэ бэшэ,— гэжэ Московско областиин Люберецкэ районой В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **И. Н. Якушин** мэдүүлбэ. Энэ колхоз ажахын талаар ондо ондоо газарта мэдэлтэй байһан, тиимэһээ ажал хүдэлмэридэнь өхэ һаад хэгдэдэг, материально-техническэ хангалгань муудаһан байна.

Колхозой ажалшад материально-техническэ бата үндэһэ һуури байгуулаад, һү. бе мал ажалай бусад продукци үйлэдбэрилхэ гэжэ шиидэһэн юм, гээд тэрэ хэлэбэ. Энэ зорилгоор областиин ондоо райондо газар үгэхэ гүйлтатайгаар правлени хандаа һэн. Ступинска райондо 1400 гектар газар абаад, харгынуудые, гэр байра, социально-соёлой болон ажаһуудалай объектнүүдые барижа эхилээ һэмди. Гурбан жэлэй туршада колхознай энэ шэнэ отделенидэ 5,5 миллионһоо дээшэ мүнгэ зөөри зорюулжа, хүнүүдэй бүтээсэ өхэтэйгээр ажаллахынь тула шухала бүхы эрхэ байдал байгуулаа һэн. Гансашье колхознигууд бэшэ, харин областиин промышленна түбүүдэй хүдэлмэришэд, Москвагай хүнүүд саг үргэлжэ ажаһуухаар эндэ ерэнхэй. Һү һаалиин мал ажалда хамтын подряд, «хоёр халанай хүдэлмэри», ажахын тоосоон нэбтэрүүлэгдэнхэй. Фермэнүүдтэ залуушуул хүдэлнэ, тиихэдээ онһоон аргаар үнөөдые һаадаг шадабаритэй хахадһаа үлүүниинь эрэшүүл юм.

Барилга хэхын тула, мүн бусад зорилгоор үрэжэлтэй һайн газарыемнай таһалжа байна гэжэ олохон ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй һанаае зобоодог асуудалда үгэ хэлэгшэ дахин бусаба. Энэнь промышленна томо түбүүдые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангалгые горитой бэрхэшээлдэ оруулна бшуу. Манай гол баялиг болохо газарта иимэ дура зоргоороо хандахаяа болиёл, гэжэ үгэ хэлэгшэ онсолон тэмдэглэбэ.

Колхозно хүдэлөөе хүгжөөлгэдэ комсомолой үүргэ айхабтар ехэ юм. Юуб гэхэдэ, 3 миллион шахуу колхознигууд— ВЛКСМ-эй гэшүүд. Агропромышленна комплексые нарижуулан һайжаруулгада тэдэнэй нүлөөе шангадхаха, хүдөөгэй залуушуулай эрилтэ хэрэглэмжэ ба анхарал оролдолго тухай өөрынгөө хэлэһэн үгэ соо ВЛСКМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **В. И. Мироненко** тогтоһон байна.

Олон жэлнүүдтэ тэдэниие барижа байһан албан хойрог ябадалай ба хүтэлбэрилгын зонхилон захирха онол аргануудһаа, ажахын ажабайдалда юумэ мэдэнгүйгөөр хамааралсалгаһаа колхозуудые сүлөөлхэ ябадал, таряашанай ажалай үнэн зүб түлбэри, хадаа хүдөө нютагуудые улам залуу болгохо гол шухала арга нүхэсэлнүүд болоно. Жэшээнь, Россин Хара бэшэ хүрьһэтэ нютагуудай, юрэдөо, дэншьо һайн бэшэ ажахынуудта залуу гэр бүлэнүүд болон залуушуулай эрэжэ хүдэлхэ дурадхалтайгаар хөөр жэлэй саана («Комсомольская правда») хэдэн адреснуудые толилһон байна. Газетын дурадхалда 100 мянга шахуу залуу хүнүүд өөһэдынгөө бэшэгээр харюусаһан юм. Эдэ залуушуул өөһэдөө өөһэдтөө гэр байра, соёлой-социальна объектнүүдые барихаар бэлэн байгаа. Мүнөө тэдэнэр Московско, Кировскэ, Пермскэ болон бусад областьнуудай зарим ажахынуудта ажаллажа байнхай.

Залуу хүнүүдэй һанал бодол тухай, городуудай залуушуулай зарим хубинь өөһэдынгөө гэртэй болохо ехэ хүсэлэнтэй байһыень комсомол мэдэдэггүй байгаа гэжэ энэ ушар харуулна. Харин мүнөө хүдөө 'һууринуудые хубилган шэнэдхэлгэдэ залуу хүсэ шадалые нэмээхэ арга зам олдобо ха юм.

Тиигэбэшье тэрэниие экономическа талаһаань дэмжэгүй һаа, ямаршье үүсхэлые һалгажа болохо бшуу. Хүдөөдэ ерэжэ хүдэлхэеэ мэдүүлһэн 80 мянганһаа дээшэ залуу хүнүүд мүнөө болотороо ажахынуудһаа дуудалга абаагүй байһаар. Тээд залуушуул гаража ошоно, ажал хэхэ хүнүүд дутана гэжэ зарим хүтэлбэрилэгшэдэй гомодохо ябадал юун болоно гээшэб?

Залуушуулай эрдэмэй-техническэ зохёон байгуулгын талаар ниитын-гүрэнэй системэ дотор хүдэлжэ байһан залуу эрдэмтэдэй түрүүшын үрэ дүнгүүд тухай үгэ хэлэгшэ хөөрэбэ. Мүн тэрэшэлэн хүдөөгэй мэргэжэл олгохо асуудалда, бүгэдэ ниитын экономическа һуралсал эмхидхэхэ талаар комсомолой хүдөөгэй комитедүүдэй зорилго дээрэ тогтоһон байна.

Трибунада ВАСХНИЛ-ай президент **А. А. Никонов** гараба. Кооперативна хүдэлөөнтэй сэхэ холбоотой орёо бэрхэ, ехэ хэмжээнэй асуудалнуудые мүнөө бидэ шиидхэхэ ёһотойбди гэжэ тэрэ хэлэбэ. Эрдэм ухаан энэ хэрэгтэ өөрынгөө нэрэдэ хүрэмэ һуури эзэлхэ ёһотой. Аграрна эрдэм ухаанай хүгжэлтэ ба мүнөөнэй байдалые сэгнэхэ зуураа, таряашадай ба колхозно байгуулалтын хуби заяантай эндэ олон юумэн холбоотой гэжэ мэдэрхэнь хүшэр бэшэ. Урдань олон элитэ өхэ эрдэмтэдэй ашаг үрэтэй ажал ябуулгаһаа эхитэй үндэр ехэ түйлалтануудые тэрэ мэдэдэг байгаа. Гэбэшье Эсэгэ ороной ба дэлхэйн эрдэм ухаанай алдар солодо хүртэһэн бүхэли эрдэмэй һургуулинуудай үгы боложо байһан гашуудалта ye сагуудшье байгаа гэзэшэ. Элдэб үеынхидэй холбоон таһалагдаһан байна. Тээд энэмнай манай үри шэринүүд ба дутуу дундануудые сагаруулха эрхэ бидэндэ үгэнэгүй гэжэ бултадаа ойлгонобди гээд саашань ВАСХНИЛ-ай президент хэлэбэ. Тад ондоо, үсэд нэтэрүүгээр, зохёохы ёһоор ажаллахые уялгална гээшэ. Бидэ хубилган шэнэдхэлгые бэелүүлжэ өхилээбди, тээд тэрэмнай һанаһанда хүрэмоор бэшэ, удаанаар ябуулагдана. Эндэ хэлэгдэһэн шүүмжэлэл зүб байна. Бидэ тэрээндэ бодото хэрэгээр харюусахабди.

Манай эрдэм ухаан адагынь гурбан томо дутуу дундануудһаа үшөөл хохидодог зандаа гэжэ үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ. Тэрэмнай техникээр өхэтэ дашуурһан, харин хүндэ, тэрэнэй аша туһануудтай, ажалай болон ажабайдалай эрхэ байдалтайнь холбоотой бухы юумэндэ үшөөл бага анхарал хандуулһан ябадал болоно.

Хоёрдохи дутуу гэхэдэ, энэмнай һула гуримтай ба нэгэ доро бүхэлөөр шиидхэжэ шададаггүй байһан ушар, өхэнхидээ эрдэмэй бэлэн продукциин орондо үгтэһэн хүсэндөө хүрөөгүй шэнжэлгэнүүд болоно гээшэ. Харин гурбадахи дутуунь гэхэдэ, эрдэмэй шэнжэлгын үрэ дүнгүүдые нэбтэрүүлхэ найдамтай онол аргын үгы байһан ушар болоно. Эдэ асуудалнуудые эгээл богони саг соо эрдэмтэд шиидхэхэ ёһотой.

ВАСХНИЛ-ай президент байгаали хамгаалгын асуудалнуудта, газар тушаа анхарал оролдолго гаргалгада өхэ анхарал хандуулһан байна.

Хүдөөгэй хүгжэлгын социально-экономическа шухала асуудалнуудта Омско областиин Одесскэ районой Мичуринай нэрэмжэтэ колхозой механизатор **Г. М. Бутченко** хэлэһэн үгөөр зорюулба. Бусад олон делегадуудтал адли, тэрэ хүдөө ажахын техникын үнэ сэнгүүдэй ургажа байһан туһай һанаагаа зобонгёор хэлээ.

Колхозой Жэшээтэ Устав туһай хэлэхэдээ, ажахын бөөе даа-һан эрхэ байдалай үедэ энэ Устав хадаа тон адли түлбэри үгэхэ ябадалтай тэмсэлгэдэ, үйлэдбэриие хүгжөөлгын доторой нөөсэнүүдые гүйсэд дүүрэнээр, һайнаар хэрэглэдэг хүнүүдые үрмашуулгада шухала үүргэ дүүргэхэ ёһотой гэжэ онсолон тэмдэглэбэ. Тиихэдээ Уставай эрилтэнүүдэй бултанда уялгата байхые түйлаха хэрэгтэй гэжэ үгэ хэлэгшэ заагаа.

Өөрынгөө түрэл колхозой, бусад ажахынуудай ажабайдалай жэшээнүүд дээрэһээ мэргэжэлтэдэй үүргын улам ургажа байһан тухай делегат хөөрэһэн байна.

Хүдөө ажахыдашье хүнэй бэлиг шадабариин удха шанар дээшэлнэ. Тииһээ тиитэрээ холо оршодог колхозууд тушаа өхээр анхарха хэрэгтэй. Жэшээнь, Мичуринай нэрэмжэтэ колхоз областиин түбһөө 130 гаран километрэй зайда байдаг юм.

Колхоздо яажашье һаань, хүнүүдые байлгахэ тухай эндэ хэлэгдэнэгүй. Тэдэнэй город руу ошохоёо тэгүүлхээр бэшэ, һайн эрхэ байдал нютаг нютагуудта байгуулха хэрэгтэй.

Хүнэй бэлиг шадабари хадаа хубилган шэнэдхэлгэдэ шиидхэхы удхатай байгаа, бөөнашье, байхашье юм, тиимэһээ имагтал энэ заабариие манай ажахыда хүтэлбэрилгэ болгодог гээшэ гээд Харьковска областиин «Россия» колхозой ахамад зоотехник **Е. А. Катасонова** хэлэһэн байна. Тэрэнэй аяар 30 жэлдэ хүдэлжэ байһан энэ ажахы яажа түрүүшүүлэй зэргэдэ гарааб гэжэ тэрэ дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэбэ.

Хүнүүдые эзэнэй мэдэрэлтэйгээр хүмүүжүүлхэ гээшэ амжалтын эшэ үндэһэн болоно гэжэ делегат онсолон тэмдэглэбэ. Ажахын гүйсэд тоосооной үндэһөөр бригадна подряд манайда тиимэшье бэлэхэнээр нэбтэрүүлэгдэгүй юм. Гэбэшье тэрэнэй булюу һайн талада мүнөө булта үнэншэдэг болонхой.

Намайе, эхэ-эхэнэрые, иланганяа ургажа ябаа үетэниие хүмүүжүүлгын ба колхозницануудай байдалай асуудал өхэтэ һанаата болгоно гэжэ үгэеэ тэрэ үргэлжэлүүлбэ. Удаан саг соо хүдөөгэй ажалда дурагүйгөөр үхибүүд хүмүүжүүлэгдэдэг байгаа. Аха үеын хүнүүд «Басагад, тракторта һуугты!» гэ-һэн уряа һанана ёһотой, харин мүнөө «Эрэшүүл, формэдэ хүдэлэгты!» гэһэн ондоо уряа хэрэгтэй болоод байна. Машинаар үнөөдые һаалгын операторнуудаар манда ерэжэ хүдэлэг лэ.

Хүдөөдэ кадрнуудые тогтонижуулха туһай хэлэхэдээ, үгэ хэлэгшэ пенсеэр хангалга һайжаруулха ба колхозой Уставта зохихо хубилалта оруулха хэрэгтэй гэжэ дурадхаба. Ажалша хүнүүд туһай анхарал оролдолго гаргадагайнь түлөө парти болон правительствада делегат баяр хүргөөд, Эхэ ороной-гоо экономическа хүсэ шадалай ургахын тула юрын ажалшад бүхы юумэ хэхэ юм гэжэ найдуулба.

Колхозой шэнэ Жэшээтэ Устав, бусад шиидхэбэринүүд хадаа социалис үндэһэ һуури дээрэ колхозуудай бөөе даанги бодото байдалые батадхаба гээд ВЦСПС-эй секретарь, агропромышленна комплексын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай түрүүлэгшэ **М. В. Рыжиков** хэлэһэн байна.

Профсоюзай организациннуудта хубилган шэнэдхэлгэ юун болоноб гэхэдэ, энэмнай нэн түрүүн хүн бүхэнтэй амяраа хүдэлмэри, шангадхалга, бүгэдэ ниитын экономическа һуралсал эмхидхэлгэ, социалис мүрысөө нарижуулан һайжаруулга, коллективэй ажал хэрэгүүдые хүтэлбэрилгэдэ хаба-адаха бодото арга боломжо үйлэдбэриин үедэ байгуулжа үгэдэг хамтын, арендна болон гэр бүлын подрядые хүгжөөлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалга мүн болоно.

Бухы манай социально-экономическа хубилалтануудай энэрхы һейхэн үг удхань тодо һонор хараа бодолтой байхые, тодорхой хүнүүдэй аша туһа ба хуби заяанда шадаал һаа дүтэ байха эрилтэ мүнөө профсоюзуудай урда табина. Профсоюзай комитедтай зүбшэнэй һүүлээр, 15 һаһа гүйсэһэн хүниие хүдэлмэридэ абаха туһай Жэшээтэ Уставай проектын дүримые профсоюзай Центральна Комитет дэмжэнэ гэжэ үгэ хэлэгшэ мэдээсэбэ. Тиигэбэшье эдиршүүлые үйлэдбэриин ажалда хабаадуулга хадаа ажалай эмхидхэлэй ба эрхэ байдалай түлөө, аюулгүйө хангалгын түлөө хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгые оло дахин дэшэлүүлнэ ха юм.

Мүнөө колхознигууд социальна талаараа, хүдэлмэришэд ба өлбэ хаагшадтал адляар, хамгаалагдадаг болоо гээшэ. Гэбэшье хүдөөгэй ажалшадай һуудал байдал ба худалдаа наймааная эмхидхэл горитойгоор һайжаруулха хэрэгтэй гээд үгэ хэлэгшэ тэмдэглэбэ.

Съезд дээрэ зүбшэгдэһэн асуудалнуудаар 41 хүн үгэ хэлээ. Зүбшэн хэлсэлгэ энэгээр дүүрэбэ.

Делегадууд түрүүшын асуудалаар «Ажахы эрхилэлгын ба хүтэлбэрилгын демократи үргэдхэлгын шэнэ эрхэ байдалда колхозуудай социально-экономическа хүгжэлтые түргэдхэхэ тухай» резолюци, харин хоёрдохи асуудалаар «СССР-тэхи кооперацы тухай» СССР-эй Хүүл... лон Колх... оруулга... хай» хэлэ... баталан... «СССР... хай» СССР... тые... съездын... һан дурд... тануудыг... проектыг... СССР-эй... ведэй... дамнуулг... зуудай... гадаа... тавые... тануудта... ри болг... кооперац... Хуулиин... хэлсэлт... абан, т... хоёо СССР... най һуу... талыг... советта... Тэрэн... легадуу... һэн Кол... ведые... байна. Съезд... сэхэ уд... И. И. Кр... удхада... залан... рэлдоёр... колхозн... хозуудт... колхозн... ажабай... асуудал... на. КПСС... секретар... манай с... дотор... ринуу... ашаг... лүүлхы... мүн бо... болон... нэгтэгэ... тийнэш... ганууда... ха юм. Эндэ... нуудые... бүхэнэ... хэнэд... хүдэлм... ха хэрэ... Партий... шиидхэ... тула бү... гаргаха... партийн... тэй тур... жэ ман... Комите... тельств... дуулгы... Колхо... IV съе... бэ.

Республикын хонишод! Үбэлжэлгын шиидхэхы шатада улам эршэмтэйгээр ажаллаха хэрэгтэй

Эхэ хонин бүриһөө хурьга тэлэхүүлэе!

1988 ОНОЙ МАРТЫН 20-ой МӨДӨӨН

РАЙОНУУД	1988 оной түсэб	Түлжүүлэгдэжэ байһаниинь	100 эхэ хонин бүриһөө	1987 оной-хитой сасуулхада %
Ивалгын	20000	19752	91	104
Түнхэнэй	8945	8758	90	102
Загарайн	13335	14207	89	107
Зэдын	110780	114084	87	97
Хориин	43285	45849	86	101
Яруунын	27745	28855	86	103
Мухар-Шэбэрэй	62610	63917	84	101
Ахын	4830	4090	84	98
Тарбагатайн	15743	16668	83	98
Хяагтын	46590	45538	80	96
Бэшүүрэй	45000	43762	80	101
Захааминай	12035	11562	79	85
Хэжэнгын	38000	36837	76	98
Хурамхаанай	32294	28685	75	90
Баргажанай	21198	19208	74	90
Сэлэнгын	56958	47635	68	95
Республика бүхыдоо	558608	549387	81	98

Хабарай түрүүшын март һарын үшөө нэгэ арбан хоног үнгэржэ, республикымнай ажахынуудай хонишодой бригадануудта энэ хугасаа соо бүхыдөө 80813 хурьган абтаад, тэдэнэй 79707 хурьганиинь бүрин бүтэнөөр түлжүүлэгдэжэ байна. Тиихэдэ колхоз, совхозуудта һүүлэй арбан хоногто 2356 эхир хурьган тэнжээгдэнэ гэхэ гү, али бүхыдөө 10 мянганһаа үлүү эхирнүүд тобиржуулагдана.

Энэ хугасаа соо зарим районуудта хурьган олоор абтаһан зандаа байба. Жэшээлбэл, хони хамаһаа олоор үсхэбэрилдэг Зэдын райондо 24,5 мянган, Мухар-Шэбэрэй, Хурамхаанай районой ажахынуудта 6—7,5 мянган хурьган абтаа. Тэрэшэлэн хонидой түл абалгаяа хожомшог эхилһэн Сэлэнгын райондо 18 мянган шахуу хурьган абтаба. Хонидой хурьга абаха хаһаяа эсэслэхэ ойртоһон Ивалгын, Хэжэнгын, Хяагтын, Баргажанай районуудта 3,5—4,5 мянган хурьган абтаа.

Байгша ондо малай үбэлжэлгэ хаа-хаанагүй жэгдэ һайнаар үнгэрнэ гэхын аргагүй. Гэбэшье, үнгэрһэн арбан хоногто 1106 хурьган гарзалаа. Илангаяа Хяагтын, Сэлэнгын районуудай ажахынуудта хурьгадайнь гарза хоёр дахин олошороо. Тэрэшэлэн Яруунын, Захааминай, Хэжэнгын, Хориин районуудай ажахынуудта абтаһан хурьгадай хоролто өхэ байха юм.

Мүнөө хонидой түл абалгын эсэсэй тон харюусалгатай үеньхүрэжэ ерэзд байна. Абтаһан хурьгадаа гарза хоролтодо оруулангүй ногоон дээрэ гаргажа, эхэһээнь һалгаажа тушаахын түлөө хонишод бүри өхэ оролдолго гаргана. Һайн бэлэдхэлтэй бригадануудта һүрэг хурьгадынь шэмэ, шанартай тэжээлээр хооллуулагдажа, бухы заабариин ёһоор харуулһалагдана гээшэ. Харин мүнөө тэжээлээр дуталдажа заһалһан коллективүүдтэ бэрхэтэйхэн байдал үшаржа магад. Тиимэһээ ажахынуудай мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд бухы анхаралаа гансал һаалиин малда хандуулангүй, тэжээлээр дуталдажа, хоморложо заһалһан хонишодойнгоо бригадануудта талха таряанай зүйл нэмэжэ үгэхэһөө гадна һолоомо, хагда шанаржуулан буйлуулжа бэлдэхэ тэжээлэй цехүүдые хүдэлгэхэ шухала. Юуб гэхэдэ, хонидтоо шанаржуулагдаһан тэжээл үгөөд байгаа һаань, хурьгадта эдюулхэ үбһэн алмагдаха байна бшуу.

Олонхи ушарта гансашье Госагропромой, РАПО-нуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд бэшэ, мүн ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд эртүүр гараһан хурьгад томо болохо бүреэ эхэһээ дутуугүй тэжээл гаргашалдаг юм гэжэ юундэшьеб тоолодоггүй. Энэл ушарһаа талха таряанай зүйл нэмэжэ хубаарилан үгэхэдөө тон бага хэмжээгээр тодорхойлхоёо һанадаг. Энэ алдуутай. Хэрбээ мүнөө абтаад байһан хурьгадаа урдынгаа алдуу эндүүе дабтажа гарзалуулаа һаа, хүсэлдүүлэшэгүй хохидолдо орохо байһанаа бү мартая. Энэ бэрхэшээл, хохидолһоо эртээнһээл һэргылхэ, али бүхы эохихо хэмжээнүүдые яаралтайгаар абаха ёһотойбди.

ТҮРҮҮ ОТАРАДА

Яруунын районой Нарһатын совхоздо Д-Н. Ц. Данзанов ахалагша хонишоноор үнинэй хүдэлнэ. Хонин ажалдаа дүршэлтэй болоһон Дашанима Цыңгуевич наһанайнгаа нүхэр Галина Найдановна болон арбаад жэл хамтадаа хүдэлдэг хонишон В. С. Малышевтай жэл бүри ажалай үндэр дүнгүүдые харуулдаг.

Нёдондо энэ бригадынхид 100 эхэ хонинһоо 100 хурьга абажа, нооһо тушааха түсэбөө мүн лэ дүүргэһэн юм. Хурьга абалгада һайнаар бэлдэһэн тула эдэ нүхэднай энэшье жэлдэ ажалай амжалта түйлаха гэжэ найдагдана.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: Д-Н. Ц. Данзанов; хонишон В. С. Малышев туһалагша Ж. Дамбиновтай тэжээл тараажа байна.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

БАТА НЭГЭДЭЛЭЭ ХҮСЭТЭЙБ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй заседани һаяхан боложо, Нагорно-Карабахска автономито областьдо, Азербайджанай болон Арменийн ССР-нүүдтэ боложо байһан үйлэ хэрэгүүдые зүбшэн хэлсэжэ, тогтоол баталан абаһан байгаа. Ороноймнай хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай, совет интеллигенциин түлөөлэгшэд энэ документтэй танилсахадаа, өөһэдынгөө һанал бодолые мэдүүлбэ.

В. СОЛОВЬЕВ — Москвагай СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ автомат линиинүүдэй токарь:

— Манай заводой хүдэлмэришэдэй гаргаһан продукци ороноймнай бухы шахуу районуудта эльгээгдэдэг. Тиишэ ошожо, тааруулан табяад, түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүдыень хүдэлгэдэгбди. Тиимэһээ хүдэлжэ байха үедөө олохон союзна республикануудта, тэрэ тоодо Азербайджанда, Арменидэ ханинартай болонхойб. Ажалша бүхэриг, хүндэмүүшэ хүнүүд тэндэ ажаһуудаг.

Ушар иимэһээ Нагорно-Карабахска автономито областьдо, Азербайджанай болон Арменийн ССР-нүүдтэ боложо байһан үйлэ хэрэгүүдэй хойноһоо һанаагаа зобонгёор адагланабди. Тэндэ тохёолдоһон уршаг түбэг хани барисаае, харилсаа холбоое бэхижүүлгэдэ, демократиие хүгжөөлгэдэ зүрюу харша байна.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй заседани боложо, тохёолдоһон байдалда үнэн зүб сэгнэлтэ үгтөө. Энэ хадаа олон миллион совет хүнүүдэй һанал бодолые, хүсэл эрмэлэлые элирхэйлэн харуулһан ябадал мүн. Ленинскэ национальна политикын эшэ үндэһэндэ хоро хүргэгдэжэ байхадань, һанаа амар хаража һууха ёһогүйбди.

М. ОРИНЯК — Львовско областиин Сколевскэ районой «Полонина» совхозой хүдэлмэришэн:

— Басагандаа ошоһоноо һаяхан бусажа ерэзб. Хүрьгэнтэмни Баку шадархи багахан хотодо ажаһуудаг. Басаганаймни нүхэр азербайджан яһанай хүн юм. Тэдэнэй зол жаргалтайгаар ажаһуухадань, баярладагби. Гурбан ашатай болонхойб. Намайе эжы гэжэ тоолодог хүрьгэмни, өөрымни үхибүүдтэл адли, намда хайратай юм.

Эгээл тиимэһээ Нагорно-Карабахска автономито областиин, Азербайджанай болон Арменийн ССР-нүүдэй байдал һанаеемни зобооно.

Элдэб үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд манай совхоздо эбтэй эетэйгээр ажаһуудаг, ажалладаг. Конституци бидэнэрта адли тэгшэ эрхэнүүдые, арга боломжонуудые хангадаг юм. Арадуудай хани барисаае бэхижүүлхын тула эдэ республикануудай байдалые дары түргөөр гуримшуулхын тула аргатай бухы юумэеэ хэхые оролдохобди.

В. БУГА — Социалис Ажалай Герой, түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй заводой бригадир:

— Нагорно-Карабахта, Азербайджанда, Арменидэ боложо байһан үйлэ хэрэгүүд зүрхэ сэдьхэлыемни хүдэлгэбэ.

Арадуудай хани барисаан хадаа манай обществын эгээл шухала баялиг мүн. Тиимэһээ ехэ бүлэ соо ажаһуужа байһан манай хүн бүхэндэ эдэ бүгэдэ хабаатай бшуу. Ушарынь гэхэдэ, тэдэ манай хамтын хэрэг лэ. Молдавиин ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй эелжэтэ бэшэ заседани тухай үншахадаа, эдэ республикануудтахи байдалые түни түбшэн болгохын, гурим журам тогтоохын түлөө арга шадалаараа оролдохобди.

Манай ороной арадууд мүнөө хубилган шэнэдхэлгын хүшэр хүндэ зорилгонуудые шиидхэнэ. Арадуудай хани барисаае бэхижүүлгэ хадаа тэрэнэй амжалтын шухала эрхэ нүхэсэл болоно.

ХАМТЫН ХЭЛСЭЭ БЭЕЛҮҮЛХЭ

ИВАНОВО, Эндэхи Мартын 8-най нэрэмжэтэ буд нэхэлгын фабрикада хүдэлмэрилэгшэдэй элүүр энхые бэхижүүлхэ һайн эрхэ байдал бии болоо. Предприятиин хамтын хэлсээгээр хараалагдаһанай ёһоор, санатори-профилактори баригдаа юм.

Түрүүшын бүлэг хүдэлмэрилэгшэд эндэ ерээ. Тэдэнэй олонхинь врачнуудай дурадхалаар мүнөөнэй хэрэгсэл түхеэрэлгэнүүдээр хангагданхай элүүржүүлгын түб эльгээгдээ. Ингаляциин, электро- болон дулаанай терапиин ба бусад кабинедүүд, эмнэлгын ваннануудые абаха таһалганууд, спорт. эрхилхэ зал бии.

24 хоног амарха путевкын түлөө хүдэлмэришэд ороёдоог

Уран зохёолой хүүдаһан

...РАДАА БАЯСУУЛХАНЬ ДАМЖАГГҮЙ

...Улаан-Үлэдэ Бурятын зохёолшодын холбооны конференцийн болох олимпиадатай ...гэжэ, шиидэхэ...гэхэд, арба гаралтай...ньгуулинүүдэй ...хүүрнэгшэдэй ...ном соо, бурят зохёол бичэгшэдэй болонхой.

Уран зохёолшодтой...ньгуулинүүдтэ ...шудалха талаар ...бэшэгэ, түрэлхи ...нэргээхэ та...ньгуулинүүдтэ ...соомной му...ньгуулин ажал ...ньгуулин. Энэ талаар ...ньгуулин, хэлэнэй ...ньгуулин дүүргэ ...ньгуулин тэдэнэр ...ньгуулин хулинса...ньгуулин хирэ ха...ньгуулин баяр нуу...ньгуулин ерэздүй ...ньгуулин уг залгуу...ньгуулин.

...ньгуулин зохёолшод ...ньгуулин, буриад хэ...ньгуулин дахин ...ньгуулин бу...ньгуулин хэрэгтэ оха...ньгуулин. Эрэлтэй му...ньгуулин саашаа ...ньгуулин.

...ньгуулин уран зохёолшодтой...ньгуулин хэлэгдэ...ньгуулин, хэлэгдэ...ньгуулин, арба гаралтай...ньгуулин, ньгуулин...ньгуулин, ньгуулин...ньгуулин хүсэд...ньгуулин тэрэ...ньгуулин.

...ньгуулин Уран зохёолшодтой...ньгуулин ...ньгуулин ...ньгуулин

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

БАЯН-ГОЛОЙ ШЭНЭ БҮЛЭНҮҮД

Баян-Гол һуурин Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түб болоно. Арадай депутадуудай Баян-Голой сомоной Соведэй гүйсэдком үнгэрэгшэ, 1987 ондо шэнэ айл болоһон тухай 36 гэршэлгэ барюулһан байна. Тэдэ гэршэлгэнүүдые абагшадай нилээд олониинь элдэб үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд юм. Үнгэрэгшэ жэлэй туршада колхозой гэшүүн буряад хүбүүн А. Б. Гатапов татар басаган Г. Н. Шариповатай, ЛВРЗ-гэй слесарь узбек З. К. Усманов колхозой хонишон С. Ш. Гатаповатай, Совет Армиин сэрэгшэ украинец И. М. Сапсай республиканска гүрэнэй банкын хүдэлмэрилэгшэ татар басаган Р. Г. Ахмадулинатай, Хүйтэнэй лесхозой хүдэлмэришэн татар Р. Г. Ахмадулин. Ород басаган М. В. Нестероватай гэр айл болоһон тухай гэршэлгэнүүдые энэл сомоной Соведэй гүйсэдком барюулаа.

Байгша ондо Баян-Голой сомоной Совет дүрбэн шэнэ бүлэдэ гэрлэһэн тухай гэршэлгэ барюулба. Тэдэнэй дунда Совет Армиин сэрэгшэ Георгий Бубеевич Лубсанов Мария Михайловна Будаева гэгшэд бии.

Гэрлэһэн тухай үнэмшэлгэ баяр ёһололой оршон байдалда барюулагдана. Тус сомоной Соведэй гүйсэдкомой секретарь Бато Шагдурович Молонов гэрлэлгын ёһолол хүтэлбэрилхэдөө бэрхэ байжа, районой нютагай Соведүүдэй секретарьнуудай дунда нёдондо үнгэргэгдэһэн конкурсдо 1-дэхи һуури эзэлһэн байна.

С. СТЕПАНОВ.

Баргажанай район.

ТӨӨДЭЙНҮҮДЭЙ ХҮНДЭДЭ

Жара-дала наһаяа дабажа ябаһан табяад төөдэйнүүд Енхорой соёлой байшан соо суглярба. Соёлой байшангай директор Л. А. Кайдаш, Енхорой сельсоведэй түрүүлэгшэ Н. А. Закирова гэгшэд үүсхэл гаргажа, һонирхолтой энэ үдэшэ эмхидхэһэн байгаа.

Соёлой байшан соо ороходо, столнууд табяатай, наһатайшуул халуун сай, бууза, бариһан, болгоһон элдэб эдеэнэй зүйлнүүдээр хүндэлүүлбэ.

Эдэ эхэнэрнүүд бүхэли наһандаа нютагтаа ажаллаһан, үхибүүдые хүмүүжүүлһэн алдартай. Мүнөөшье амархан һуудаггүй, аша, гушануудаа бөөмэйлэлсэжэ ябадаг, эсэхэ сусахые мэдэхэгүй, ажалша бэрхэ туһалагшад юм.

Нютагай дунда һургуулиин һурагшад төөдэйнүүдтээ концерт наада харуулжа, зүрхэ, сэдьхэлыень уяруулан хүхеэгээ. Төөдэйнүүд дайнай үеын хүндэ байдал тухай, нүхэд хүршэнэр, хүүгэд тухайгаа хөөрэбэ. Удэшын эсэстэ Эхэ орон соогуураа ихаа хаанагүй тараһан хүүгэдһээнь ерэһэн посылкануд барюулагдажа, иимэ бэлэг хүлеэгээгүй хүгшөөнэр угаа ехээр баярлаа, бахархаа.

В. ДАМПИЛОВ.

Зэдын район.

Ленинэй орденто Улаан-Удын мяха-консервын комбинадай «Наша жизнь» гэһэн нэрэтэй ханын газетэ жэл бүри район дотор үнгэргэгдэдэг ханын газетэнүүдэй харалгада түрүү һуури эзэлдэг юм. Мүнөөшье Октябрьска райондо үнгэргэгдэһэн фабрика, заводуудай, эмхи зургаануудай ханын газетэнүүдэй харалгада тус газетэ дахинаа нэгэдэхи һуури эзэлбэ.

Литографиин цехэй уран зурааша Ж. А. Лийлу, хүдэлмэришэд В. Д. Сафонов, И. С. Павлова гэгшэд ханын газетэ гаргадаг юм. Эдэнэр газетэеэ ганса һайндэртэ зорюулан гаргадаг бэшэ, суг хүдэлдэг нүхэдэйнгөө ажабайдалда тохёолдоһон 50, 60 наһанай ой, хүүгэдтэй, аша гушатай болоһон баярые үнгэтэ һайханаар, удха түгэлдэрөөр ханынгаа газетэдэ гаргажа байдаг. Жорж Лийлу консервын, бүтүүгээр шараһан мяханай баанхануудые гоёон шэмэглэдэг. Тэрэ уран гоёор зураха гадна шүлэг бэшэдэг, шатарай композицинуудые зохёодог, тэдэнээ уншагшадтаа дурадхадаг заншалтай. Ханын газетэ хүдэлмэришэн эхэнэр тухай зураглал, түрүү дүй дүршэл харуулһан корреспонденци, хөөрэлдөөн, репортаж, ахир залхуу ажалшан тухай шүүмжэлһэн статья, фельетон ба бэшэшье уншастай материалнуудые таһалгаряагүй гаргажа байдагаараа, комбинадай хүдэлмэришэдэй дунда хүндэтэй болоһоор үнинэй.

Заводой ханын газетэ шэмэглэхэһээ гадна Ж. Лийлу литографиингаа цехэй «Печатник» гэжэ ханын газетэ гаргадаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ж. Лийлу литографиин цехэй ханын газетэ гаргажа байна.

Д. АЛТАЕВАЙ фото.

Байгша оной мартын 22—26-да республикын райгүйсэдкомуудай соёлой таһагуудые ба районно эмхидхэлэй-методическа түбүүдые даагшанарай семинар-зүблөөн Улаан-Удэдэ боложо дүүрэбэ. Тэрээндэ хабаадагшад Соёлой министерствын таһагуудай хүдэлмэритэй танилсаба.

СОЁЛШОД ҺУРАНА

«Буряадай соёлой ба искусствын эмхи зургаануудай 1987 ондо хэһэн хүдэлмэриин дүнгүүд, 1988 оной хараа зорилгонууд тухай» элидхэл соёлой министр Д. Т. Цыремпилов хэһэн байна.

Семинар-зүблөөндэ хабаадагшад КПСС-эй обкомой секретарь Л. Ч. Нимаева, дотоодын хэрэгүүдэй министр С. Ф. Иванов, Буркоопсоюзай түрүүлэгшын орлогшо Д. К. Нетудыхатко, ВЛКСМ-эй обкомой секретарь С. Д. Подпругин болон РНМЦ-гэй директор С. Ф. Мироноватай, олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэй, бусад эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзажа хөөрэлдэһэн байна.

Семинар-зүблөөнэй үедэ Улаан-Удын соёлой эмхи зургаануудта М. Горькиин нэрэмжэтэ научна библиотекэдэ олон тоото уулзалгануд болоо, семинарска һуралсал үнгэргэгдөө.

Залуушуулай, эдиршүүлэй амарха, сүлөө сагые һайнаар эмхидхэжэ, һонёор үнгэргэхэ тухай асуудалнуудта онсо анхарал хандуулагдаба. Тиин эдэ асуудалнуудаар үрэ туһатай, арсалдаата хөөрэлдөөнүүд болоо.

Д. ДАМБАЕВ.

АМАРАЛТАЯА АШАТАЙ ТУҺАТАЙГААР...

Хабарай амаралтын эхилхын урда тээ һурагша бүхэн эдэ үдэрнүүдтэ хаана ошожо, ямараар үнгэргэхые бодомжолдог гээшэ. Эдэ нэрэй олониинь Эхэ оронойнгоо түүхэ домогоор баян хото, городуудаар, нүгөедэ зариманиинь республикынгаа ниислэл — Улаан-Удэ хото ерэжэ, һургуулинуудай музейнүүдэй, хизаар ороноо шэнжэлэгшэдэй эдэбхитэдэй спёдто хабаадахаяа ерэбэ.

— Хабарай амаралтын үедэ республикын олон һурагшад Эхэ орон соогуураа аяншалхаяа мордобо. Эдэнэр Анапа, Абакан, Днепродзержинск, Днепропетровск, Брянск, Кривой-Рог, Пятигорск, Владивосток, Могилев, Иваново, Орджоникидзе, Чимкент, Нальчик, Наманган, Харьков, Сочи болон бусад городуудта хүрэжэ, хэдэн хоногой туршада аяншалха болоно,— гэжэ аяншалга болон экскурсиин Улаан-Удын бюрогой хүдэлмэрилэгшэ М. В. Кокина хөөрэнэ.

Түнхэнэй, Прибайкалиин, Кабанскын, Ивалгын районуудай, Улаан-Удын 2-дохи, 41-дэхи, 44-дэхи, 45-дахи дунда һургуулинуудай һурагшад, хамтадаа 400 хүн «Школьник» гэһэн тусхай поездоор Владивосток хото руу зорибо. Тиихэдэ Зэдын, Загарайн, Захааминай, Хориин, Хурамхаанай, Кабанскын болон бусад районуудай, Шэнэ-Бэрээнэй, Барханай, Петропавловкын, Дээдэ-Тайлсын, целлюлозо-картонно комбинадай, Юөөгэй дунда һургуулинуудай бүлэг Эхэ орон соогуураа аяншалхаяа агаарай онгосоор, поездоор ошобо.

Эдэнэрһээ гадна республикын эдир аяншалагшадай станциин хүдэлмэрилэгшэд мүн лэ хэдэн бүлэг һурагшадые холын аян замда мордохуулба. Эдэнэрнай хэд бэ гэхээ, һуралсалай жэлэй туршада һургуулидаа һайн музей, Ленинскэ комнатануудые байгуулагшад, баатар габьяатанай дайшалхы замые тодоруулжа ябагшад болон ажалай, амаралтын лагериинхид болоно. Жэшээнь, Хориин, Баргажанай-Адагай дунда һургуулиин һурагшад Ташкент, Загарайн районой Онохойн дунда һургуулиин һурагшадай нэгэ бүлэг, городой Пионернүүдэй байшангай барабан, горно дээрэ наададаг хүбүүд Эрхүү хото ошобо. Харин Гусиноозёрскын 2-дохи һургуулиин, Прибайкалиин районой Ильинскын Пионернүүдэй байшангай һурагшад Москва хото зорибо.

— Эхэ оронойнгоо ниислэл хото зориһон эдэнэр Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай ветерануудай совет комитедэй эмхидхэһэн слет-конференцидэ хабаадаха юм. Эдэнэрэй хүтэлбэрилэгшэдөөр багша И.А. Гвоздарькова, методист Г. П. Меновщикова гэгшэд ошолдонхой,— гэжэ тус станциин хүдэлмэрилэгшэ Л. Т. Похоева хөөрэнэ.

Тэрэшэлэн республикын бусад районуудай олон һургуулинуудһаа музейнүүд, ленинскэ комнатануудые һайнаар бэлдэхэһэн бүлэг һурагшад Улаан-Удэ хотоёо ерэжэ, һурагшадай слет үнгэрэгхэнь. Эдэнэр түрүүшын үдэр Ленинскэ комсомолой нэрэмжэтэ нарин сэмбын комбинадай «Текстильщик» гэһэн Соёлой ордондо сугларжа, методическа зүблөөндэ хабаадалсаха болоно. Удаань эдэнэр хотын музейнүүдэй, Пионернүүдэй байшангай ажал хүдэлмэритэйнь дүтөөр танилсаха, город соогуураа автобусоор аяншалжа, түүхэ домогоор баян газарнуудые хужарлан хараха болоно.

Слёдой һүүлшын үдэр эдир аяншалагшадай станцида эмхидхэгдэһэн выставкэдэ һургуули бүхэнэй һурагшадай бэлдэһэн планшедүүд олоной үзэмжэдэ табигдахаар хараалагдана.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ҮБЭЛЫЕ ҮДЭШЭЛГЭ

Бэргажан тосхоной «Дружба» стадион дээрэ Забайкалиин үбэлые үдэшэлгэ үнгэрбэ. Һайндэртэ тосхоной ажалшад олоороо хабаадажа, сэнгэбэ. Үнгэтэ хубсаһа үмдэһэн онтохонуудай гөөйнүүд улад зониие уггажа, энеэдэ, наада дэлгэбэ. Скоморох, Буратино, Пьеро гэгшэд урбалдаад ябахадаа, багашуулые ехэтэ хүхеэнэ. Буряад арадай хубсаһа үмдэһэн соёлшод дуу, хатар гүйсэдхэбэ. Спортдо дуратайшуул шатар, волейбол, утые, үндэрые харайлгаар мүрысөө. Багашуул бэлигээ харуулжа, баяанай хүгжэм доро дуу дуулаа, хатар гүйсэдхөө. «Хабаяа туршыт, басагад, хүбүүд!» гэһэн мүрысөөнүүд үнгэргэгдэжэ, олон хүн хабаадаба.

Арадай заншалта һайхан һайндэр эмхидхэгшэдые нэрлэбэл, соёлой байшангай директор В. Аюшеев, агитбригадын гэшүүд О. Махов, Е. Елшин, Ю. Новоженов гэгшэд болоно.

А. КАПУСТИН.

ХҮРШЭНЭРТӨӨ АЙЛШААР

Хори, Хэжэнгэ тосхонуудай ажалшадай эрилтэ хангадаг комбинадуудай хүдэлмэрилэгшэд бэ бэедээ айлшалалсажа, районойнгоо ажалшадта гоё һайханаар оёгдоһон хубсаһа хунар харуулдаг, худалдадаг заншалтай. Һаяхан Хэжэнгын оёдолшод Хори тосхон ерэжэ, моодно, тааруу зохид хубсаһа соёлой байшан соо дэлгэбэ. Эхэнэрэй, эрэшүүлэй костюмууд, хабар, намарай пальто, берет малгайтаяа, хурим түрэдэ үмдэхөөр плати, эрэшүүлэй туфли гэхэ мэтэ хубсаһан олон хунэй анхарал татаа. Сэрбэгэр гоё бэтэй С. С. Очирова, С. Ц. Барнадаева, Л. Д. Корчукова, О. Ж. Базарсадаева, Н. В. Максаев гэгшэд элдэб хубсаһа үмдэн, тааруу зохидынь, моодно һайханиень тобойлгон харуулаа. Эсхэгшэд Е. Н. Бодеева ба Л. В. Бурхеева магтаалай олон үгэнүүдые дуулаба.

Хэжэнгын оёдолшод мүн лэ үйлэдбэриеэ дэлгээн, баһал улад зондо магтуулба. Комбинадай технолог Н. И. Зимушко, эсхэгшэд, оёдолшод Н. Б. Ширапова, Ц. Ц. Цыренжапова, Д. Г. Доржиева, Л. Ц. Гуруева ба бусад һайхан хубсаһа оёһон алдартай.

Г. БАДМАЕВА.

Хориин район.

ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ ҺАЙНДЭР

Загарайн карьероуправлениин байгуулагдаһаар 45 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баяр ёһолол Соёлойнь ордон соо үнгэрбэ. Эндэ уурхайн хүдэлмэришэдэй гэр бүлэ, эмхи зургаанай түлөөлэгшэд, тосхоной ажалшад олоороо суглараа.

Фойе соо эмхидхэгдэһэн выставкэ дээрэ хүдэлмэришэдэй малтан абаһан хэбтэшэ шулуунууд табяатай. Тэдэнэйнь дунда зайн галай лампочка, ёлкын нааданхай, шэл амһарта, сонхын шэл хэдэг зүйлнүүд олон.

— Манай продукци Томскһое Магадан хүрэтэр тарадаг, — гэжэ карьероуправлениин ахалагша маркшейдер В. Н. Баранчук хөөрэнэ.— Доломит шулуун илангаяа шэлэй заводто хэрэгтэй. Бидэнэр үшөө мраморай хайр, элһэ олзоборидлобди.

— Хүрэ, салир ба баһта бариһан хүдэлмэришэд үдэр соо миин лэ 20 тонно доломит малтадаг бэлэй,— гэжэ карьероуправлениин түрүүшын директор байһан, дайнай ба ажалай ветеран И. И. Наумов хэлэнэ.— Мунее газар үрэмдэдэг хүсэтэй станцинууд, томо экскаваторнууд, автомашинануд олон. Предприятимнай бэхижээ, хүгжэн ургаа.

Карьероуправлениин ветеранудендэр дээрэ гарана. Тэдэнэй дунда газар доро тэнэлэгэ хэдэг В. С. Токмаков, Н. К. Гурьянов, жолоошон В. Ф. Хицунов, балтаар доломит түгэлдэг А. А. Першин, бухгалтер К. И. Наумова, парторг Ф. Ф. Коновалова гэгшэд бии. Эдэнэртэ зорюулһан хүгжэм зэдэлнэ. Жолоошон, сэрэгшэ-интернационалист С. А. Милгунов дуу гүйсэдхэбэ. Ажалдаа шалгарһан электро-гагнуушан Г. Я. Прокопьев, бульдозер жолоододог Н. П. Елисеев, жолоошон Ф. М. Сивцов, газар үрэмдэгшэ П. А. Калашников гэгшэдтэ Хүндэлэлэй грамотанууд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

Дунда һургуулиин һурагшад хүдэлмэришэдтэ баглаа сэсэгүүдые бариба. Гоё һайхан концерт наадаар энэ үдэшэ түгэсөө һэн.

Т. НАГАЕВА.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Мартын 27-һоо апрелиин 3 хүрэтэр

ВОСКРЕСЕНИ, 27
ТЕАТРАЙ УЛАСХООРОНДЫН ҮДЭР

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — Шэнэ һонин. 9.15 — Ритмическэ гимнастика. 10.00 — «Советскэ Союз соогуур» — киножурнал. 10.15 — «Спортлотогой» тираж. 10.30— — «Будильник». 11.00—«Советскэ Союзда алба хэнэб». 12.00 — «Үглөөнэй почто»—хүгжэмтэ дамжуулга. 12.30—«Аяншалагшадай клуб». 13.30—«Хүгжэмтэ киоск». 14.00—«Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 15.00—Элүүр энхэ байлга. 15.50—Фигурна һолжоролгоор дэлхэйн чемпионат. Эхэнэркүүд. 17.00 — «Ералаш». 17.10—«Таанад энээнние хэжэ шадахат». 17.55 — Арадай уран бэлигэй телепрограммануудай «һолонго» гэһэн уласхоорондын фестиваль (Бангладеш). 18.10 — Уран шүлэгэй долгин дээрэ. 18.15—«Харагшадай захилнуудаар». «Жизнь на Земле» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. (Англи). 4-дэхи сери. «Несметные полчища». 19.10— Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.55 — Мультфильм. 20.15 — «Арадай аялга дүүнууд». 20.30 — Кинопанорама. 22.00—Время. 22.35—Театрай уласхоорондын үдэр. Колонно залда үүлзалга. «Театральная жизнь» журнал. 00.10 — Сан-Ремо хотодо итальян дуунай фестиваль дээрэ.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Зарядкада зогсогты». **«Ухаан бодол»** гэһэн **программа.** 9.15—«Эжын һургуули». 9.50—«Эрудит». Эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүд. 10.50— А. С. Пушкинай һүүлшын үдэрнүүд. 11.55—«Ород хэлэн». 12.30—«Аяншалагшадай клуб». 13.30—«Эрдэм ухаан: теори, туршалга, бодото байдал. «Техническэ мэргэжэлэй һуралсалай ДК-нуудай уран һайханай коллективүүдэй концерт. 9.45—СССР-эй арадай артист, кинорежиссер А. М. Згуридиин фильмүүд. «Белый клык». 11.05 — Мультфильмнүүд. **Улаан-Удэ.** 17.25—Киноочерк. 17.35—«Рейс сквозь память» — баримтата фильм. 18.25— «Манай айлшад». **Москва.** 19.00 —Ажахын тоосооной эрхэ байдалда Балахнинска целлюлозосаарһанай комбинадай хүдэлмэри тухай. **Улаан-Удэ.** 19.30 —Соносхолнууд, 19.40—Буряад хүрэ. 23.50—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 24.00—«Хабаадагша нюурнууд».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.20—Таджигай ССР-эй техническэ мэргэжэлэй һуралсалай ДК-гай «Лал» ансамблиин концерт. 9.45—Баримтата фильм. 10.05—Эдиршүүлдэ хүгжэмтэ дамжуулга. 11.55 —«Спустя много лет»—уран һайханай фильм. 13.10—Француз хэлэн. 13.40—«Остров сокровищ»—3 серитэй уран һайханай фильм.

ВТОРНИК, 29

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 7.30—«120 минута». 9.35—«Жизнь Климa Самгина» —14 серитэй уран һайханай фильм. 1-дэхи, 2-дохи сери. 11.45—Шэнэ һонин. 11.55—Һурагшадта уран зохёолой викторина. 16.30—Шэнэ һонин. 16.40—Хубилган шэнэдхэлгын прожектор. 16.50—Уран зохёолой дамжуулга. 17.15—«Үхибүүдтэ — фильм». «Если ты обещал...» (ГДР). 18.20—Хүүгэдэй уран һайханай коллективүүдэй концерт. **Улаан-Удэ.** 19.20—Киноочерк. 19.30—Байгал. **Москва.** 19.50—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.10 — «Хубилган шэнэдхэлгэ: Хүгжэлтын замууд». 20.55— Арно Бабаджанян тухай дурсалганууд. СССР-эй арадай артист М. Магомаевай хабаадалгатай концерт. 22.00—Время. 22.30—Хубилган шэнэдхэлгын прожектор. 22.45—«Жизнь Климa Самгина»—14 серитэй уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 23.50—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 24.00—«Хабаадагша нюурнууд».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.20—Таджигай ССР-эй техническэ мэргэжэлэй һуралсалай ДК-гай «Лал» ансамблиин концерт. 9.45—Баримтата фильм. 10.05—Эдиршүүлдэ хүгжэмтэ дамжуулга. 11.55 —«Спустя много лет»—уран һайханай фильм. 13.10—Француз хэлэн. 13.40—«Остров сокровищ»—3 серитэй уран һайханай фильм.

СРЕДА, 30

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 7.30—«120 минута». 9.35—«Жизнь Климa Самгина» —14 серитэй уран һайханай фильм. 2-дохи, 3-дахи сери. 11.55—Шэнэ һонин. 12.05 — Мультфильмнүүд. 12.35—«Рундалиин ордондо хүгжэм». 16.30 —Шэнэ һонин. 16.40—Хубилган шэнэдхэлгын прожектор. 16.50—Баримтата фильмүүд. 17.35 — «Үхибүүдтэ ангуудай гүлгэд тухай». **Улаан-Удэ.** 18.05—Киноочерк. 18.15—Байгал. **Москва.** 18.35—Композитор Е. Крылатовтай уулзалга. 19.35—Философёор хөөрэлдөөнүүд. 20.20—«Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 20.40 — СССР-эй болон Австрийн хоорондохи соёлой харилсаануд. 22.00 —Время. 22.35—Хубилган шэнэдхэлгын прожектор. 22.45— «Жизнь Климa Самгина» — 14 серитэй уран һайханай фильм. 2-дохи сери. 23.55 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 00.05 — «Аллегро» — фильм-балет.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гимнастика. 9.20—Алма-Ата хотын УВД-гэй дуу, хатарай ансамблиин концерт. 9.40—СССР-эй арадай артист, кинорежиссер А. М. Згуридиин фильмүүд. «Тропою джунглей»— эрдэмдэлгэрүүлгын фильм. 10.50— Немец хэлэн. 11.20—Мультфильмнүүд. 11.50—Баримтата фильмүүд. 12.35—«Остров сокровищ»—3 серитэй уран һайханай фильм.

ЧЕТВЕРГ, 31

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 7.30—«120 минута». 9.35—«Бидэнэртэй хамта, бидэнэр шэнгээр, бидэнэрһээ үлүүгээр хэ». 10.35—Жэлэй дурбэн саг. 11.35—Мультфильмнүүд. 12.00—Шэнэ һонин. 12.10—Таллинай хүгжэмтэ зурагууд. 12.30—К. Чуковскиин зохёохы ажал тухай баримтата фильм. 16.30—Шэнэ һонин. 16.40—Хубилган шэнэдхэлгын прожектор. 16.50—Москвагей Октябриин Революциин нэрэмжэтэ хүгжэмэй училищиин хоорой концерт. 17.15—Киноочерк. 17.35—Мультфильмнүүд. 17.55—И. Гайдн. 40-дэхи номерой мажор симфони. 18.20 —«Демократида . һуранабди». **Улаан-Удэ.** 18.50—Киноочерк. 19.10—Байгал. **Москва.** 19.35— «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». 19.55—«Элүүр энхэ байлга». 15.45—«Арадай уран бэлиг». 16.15—«Жизнь на земле» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм (Англи). 5-дахи сери. «Завоевание вод». 17.15—«Старик Хоттабыч»—уран һайханай фильм. 19.00—Уласхоорондын шэнжэлэл. 19.45—Воскресениин кинозал: 1. «Кривоарбатский дом 12»—баримтата фильм. 2. Мультфильм. 3. «Чужая, белая и рябой» — уран һайханай фильм. 22.00—Время. 22.35 — «Гленн Миллер. Серенада лунного света»—хүгжэмтэ фильм. (США). 23.55—Шэнэ һонин.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00 — «Зарядкада зогсогты!» **«Ухаан бодол»** гэһэн **программа.** 9.15—«Манай саад». 9.50—Эрдэм дэлгэрүүлгын журнал. 10.40 — «Портредүүд». 11.55 — Эрдэм дэлгэрүүлгын фильмүүд. 12.35—«Багшын хэшээлдэ...» Литературын багша Е. Н. Ильин хэшээл үнгэргэхэ. 12.55 — Экономическа эрдэм мэдэсын үндэһэ һуури. 13.25—«Дэлхэйе тойрон»—киноальманах. «Земля тысячи гневов». 5-дахи сери (Франци). 14.30—«Гайхамшагта хүнүүдэй ажаябадал». Академик А. Е. Ферсман. 15.00—«Государственная программ hy

ПОНЕДЕЛЬНИК, 28

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 7.30—«120 минута». 9.35— Футболой шэнжэлэл. 10.05—А. М. Горькиин түрэһөөр 120 жэлэй ойдо. «Жизнь Климa Самгина» — 14 серитэй уран һайханай фильм. 1-дэхи сери. 11.10—Шэнэ һонин. 11.20—«Аяншалагшадай клуб». 12.20—«Нам рано жить воспоминаниями»— фильм-концерт. 16.30—Шэнэ һонин. 16.45— Хубилган шэнэдхэлгын прожектор. 16.55—«Эжын һургуули». 17.25—«Светить другим» — баримтата фильм. 17.45— Оёдолшод мүн лэ үйлэдбэриеэ дэлгээн, баһал улад зондо магтуулба. Комбинадай технолог Н. И. Зимушко, эсхэгшэд, оёдолшод Н. Б. Ширапова, Ц. Ц. Цыренжапова, Д. Г. Доржиева, Л. Ц. Гуруева ба бусад һайхан хубсаһа оёһон алдартай.

Г. БАДМАЕВА.

Хориин район.

СПОРТЛОТО

1988 оной мартын 20-до үнгэргэгдэһэн 12-дохи тиражай дүнгүүдые Спортивна лотерейн главна управлени согсолбо.

«45-һаа 6-ень тааха спортлото»: 2.000491 билет ороо. Зургаан номер хэншье таабагүй, табан номер (109 карточка) таагшад—353 түхэриг, дүрбэн номер (4.267 карточка) тааһан хүнүүд—20 түхэриг, гурбан номер (58.737 карточка) таагшад 3 түхэриг абаха байна.

«36-һаа 5-ень тааха спортлото»: 20.346083 билет ороо. Табан номер (38 карточка) тааһан хүнүүд—10.000 түхэриг, дүрбэн номер (3.909 карточка) таагшад—255 түхэриг, гурбан номер (169.282 карточка) тааһан хүнүүд 10 түхэриг абаха.

12-дохи тиражай биледүүдээр, 3-дахиһаа 12-дохи тираж хүрэтэр хабаадаһан 10 тиражай биледүүдээр шүүбэринүүд апрелиин 4-һөө 1988 оной майн 4 болотор түлэгдэхэ.

(ТАСС).

ПРАВДА БУРЯТИИ

☐ «Ороной хүгжэлтые бодото тодорхой хэрэгүүдээрээ хурдадхаха» — Колхознигуудай бүхэсоюзна дүрбэдэхи съезд дээрэ (нэгэдэхи; хоёрдохи, гурбадахи хуудаһанууд).

☐ Интернационализм — манай ажабайдалда. «Харилсаа холбооной дүй дүршэл гүнзэгырүүлхэ»— Т. Усольцевагай, С. Селиврын статья.

☐ «Улаан» субботые угтуулан.—Мэдээсэлнүүдэй суглуулбари.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД:
индекс 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор —2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора —2-62-62. отв секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76; отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды —2-56-23, промышленности и строительства — —2-61-35, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта —2-69-58, культуры и школ —2-60-21. 2-57-63. информации —2-34-05, переводов —2-54-93, писем и селькоров —2-67-81, корректорская —2-33-61, выпускающие —2-35-95. собственные корреспонденты: п. Баргузин — 91-1-44, п. Кырен — 91-7-18, Северобайкальск —35-73, п. Хоринск—55-6-99.

Республиканская типография ственного комитета Бурятской делам издательств, полиграфии ной торговли г. Улан-Удэ, ул. Н-04481. Заказ 72. Индекс